

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

Jste máma optimistka?

Test míry optimismu matek na mateřské/rodičovské dovolené

OPTIMISMUS JAKO OSOBNOSTNÍ RYS

Jak uvádí odborná literatura (např. Jonášová, Frýdlová, & Svobodová, 2012), čas, který česká žena stráví doma s dítětem je nejdelší ze všech zemí v Evropě a i celosvětově patří mezi rarity. Jedná se tedy o velký zásah jak do profesního, tak do osobního života české ženy. Cílem našeho výzkumu tedy bylo odhalit to, jaká je míra optimismu českých žen na mateřské a rodičovské dovolené.

V tomto kontextu je nutné zmínit i pojetí optimismu od Carver a Scheier (2002), ze kterého jsme vycházeli při tvorbě testu. Podle těchto autorů se dá optimismus definovat jako generalizované očekávání kladného průběhu událostí i samotného výsledku nějaké události nebo činnosti. Toto má mj. vliv i na vyrovnávání se stresem, který může být spojen např. se zvládnutím role matky na mateřské/rodičovské dovolené.

TVORBA POLOŽEK A TESTOVÝCH ŠKÁL

Pro tuto metodu jsme zvolily formát škály Likertova typu, protože se využívá jako nástroj k měření postojů a optimismus můžeme považovat za přímý postoj k životu. Formát škály se skládá z většího množství položek Likertova typu, což jsou tvrzení, která (na stupnici o stejné vzdálenosti mezi jednotlivými stupni) vyjadřují míru našeho souhlasu. Škálu jsme zvolily slovní, v rozsahu pěti stupňů, kde jsme jako středový stupeň zařadily možnost „nevím“. Ten jsme zařadily proto, že v některých případech je možné být převážně optimisticky smýšlející matka, ale v danou chvíli hodnotí situaci jako „nevím“. Očekávaly jsme však, že tuto možnost respondentky nebudou příliš využívat a spíše se vyhraní. Takto vypadala naše škála, stejná pro všechny otázky:

1. Rozhodně souhlasím

2. Spíše souhlasím
3. Nevím
4. Spíše nesouhlasím
5. Rozhodně nesouhlasím

Celkově jsme měly dvacet otázek. Šest otázek z nich bylo inverzních. Ty jsme pak skórovaly podle vzorce $X_e = (\text{MAX} + \text{MIN}) - X$. Ve výčtu otázek je označujeme písmenem **R**. Osm otázek bylo pozitivně položených, označily jsme je **P** a šest bylo neutrálních, které nebyly přímo zaměřeny na optimistický postoj, ale na *odvedení pozornosti*, viz popis výběru testu. Ty jsme označily písmenem **O**. Poslední, doplňková otázka měla za cíl potvrdit smýšlení optimistické nebo pesimistické.

Zde uvádíme znění jednotlivých otázek:

1. V nových, nenadálých či náročných situacích obvykle očekávám to nejlepší. **P**
2. Když se nějaká situace může pokazit, tak se bezpochyby pokazí. **R**
3. Není snadné mě rozčlít. **O**
4. Když uvažuji o své blízké budoucnosti, vidím vše optimisticky. **P**
5. Mám ráda společnost jiných matek a kamarádů/kamarádek mých dětí. **O**
6. Mállokdy očekávám, že by se zrovna mně přihodilo něco dobrého. **R**
7. Většinou neočekávám, že by věci šly podle mých představ. **R**
8. Celkově očekávám, že v mém životě přijde více dobrého než špatného. **P**
9. Umím si udělat legraci sama ze sebe. **O**
10. Když jde do tuhého, dokážu ostatní povzbudit. **P**
11. Při časovém stresu dokážu zabrat a vidím vše optimisticky. **P**
12. Své děti nadevše miluji a беру je takové, jaké jsou. **O**
13. Občas mívám výbuchy vzteku a agrese. **O**
14. Dokážu si najít čas na sebe a své potřeby. **O**
15. Když hrozí dítěti nějaké nebezpečí, vidím hned to nejhorší, co se může stát. **R**
16. Když se dítě pouští do svých "výzkumných cest a akcí", volám na něj, ať toho nechá, nebo si ublíží. **R**

17. Věřím, že všechny obtížné situace, které s dětmi během mateřské/rodičovské dovolené přijdou, dokážeme dobře vyřešit. **P**
18. Když věci nejsou podle mého plánu, snadno vzdám své úsilí. **R**
19. Po mateřské/rodičovské dovolené bude můj návrat do práce probíhat hladce. **P**
20. Myslím, že jsem dobrá matka. **P**

Doplňková otázka:

Diana je 35-ti letá matka dvou dětí, manželka vytíženého obchodního zástupce, momentálně na konci rodičovské dovolené. Ještě si užívá poslední měsíc před nástupem do práce. Je to fajn ženská, společenská, aktivní, někdy ale dost náladová. Prožila doma s dětmi relativně pěkný čas. V poslední době se jí ale v životě hodně věcí zkomplikovalo. Poslední kapkou bylo, že jí doktoři potvrdili boreliózu...

Prosíme, v krátkosti napište, jak bude situace Diany vypadat za tři měsíce.

VÝZKUMNÝ SOUBOR

Inventář byl administrován souboru 284 respondentů. Z logiky našeho testu jsme se zaměřily pouze na ženy. Přesto test vyplnilo i několik mužů, které jsme tímto museli z testování vyřadit. Jednalo se o 18 mužů, převážně ve věku kolem 30-ti let. Mohlo tedy jít o mladé otce, kteří jsou místo svých žen na MD či RD, ale mohli to být rovněž studenti, kteří vyplňovali hromadně více testů najednou. Poměrně velkou skupinu respondentů jsme vyřadili z důvodu jejich vysokého věku. Předpokládaly jsme, že žena starší 45-ti let již nebude na mateřské/rodičovské dovolené (čímž máme na mysli do čtyř let věku dítěte maximálně). Tím jsme vyřadily dalších 10 respondentek. Poslední kritérium pro vyřazení byla vysoká nekompatibilita, která se projevila u čtyř osob – u dvou mužů a dále u dvou žen. Průměrný věk všech zapojených respondentů byl 38 let, po vyčištění dat je 31,5 let (ročník 1985,6). V počátku testování došlo ještě k úpravě otevřené otázky. Šest respondentů na ni odpovědělo před úpravou, ale vyhodnotily jsme, že pro nás bude důležitější respondenty ponechat a nevyřazovat.

Celkově jsme tedy vyřadily 30 respondentů.

EXPLORAČNÍ A FAKTOROVÁ ANALÝZA

Pro faktorovou analýzu jsme použily metodu hlavních komponent. Pokud bychom zvolily metodu hlavních os, nemohly bychom využít možnosti rotace ani screeplot. Žádnou položku jsme pro účely vyhodnocení testu nevyřadily. Náš test je jednodimenzionální, zaměřuje se na míru optimismu u žen (matek na mateřské/rodičovské dovolené). Prokazatelně nejsilnější máme jeden faktor. Pokud bychom však zvolily pouze jednofaktorovou analýzu, nemohly bychom již provést žádné další operace. Proto jsme se rozhodly extrahovat faktory tři, které jsou z našeho pohledu nosné. Příkladáme screeplot (sutinový graf). Faktory jsme nazvaly:

Faktor1– společenství, vztahy	Faktor2 – rozhodování v rizikových situacích	Faktor3 – očekávání, náhled na budoucnost
-------------------------------	--	---

Zde přikládáme tabulku rotovaných faktorových zátěží:

Proměnná	Faktor. zátěže (Varimaxnormaliz.) (test 51) Extrakce: Hlavní komponenty (Označené zatěžejsou >,700000)		
	společenství, vztahy	rozhodování v rizikových situacích	očekávání, náhled na budoucnost
p1_R	0,38	0,01	0,52
p2_R	0,10	0,35	0,51
p3_R	0,30	0,66	-0,11
p4_R	0,48	0,10	0,48
p5_R	0,34	0,08	0,15
p6_R	0,17	0,12	0,71
p7_R	0,18	-0,10	0,61
p9_R	0,24	-0,01	0,55
p8_R	0,35	0,07	0,36
p10_R	0,10	0,12	0,58
p11_R	0,43	0,07	0,47
p12_R	0,68	-0,13	0,05
p13_R	-0,47	-0,64	0,17
p14_R	0,00	0,19	0,49
p15_R	-0,14	0,66	0,33
p16_R	-0,06	0,61	0,28
p17_R	0,69	0,13	0,27
p18_R	0,45	0,17	0,38

p19_R	0,39	0,23	0,28
p20_R	0,73	0,05	0,08
Výkl.roz	3,09	2,00	3,43
Prp.celk	15%	10%	17%

Dle výsledků tabulky bychom v případě opakované administrace testu pravděpodobně vyřadili otázku č. 13, protože silně nekoreluje s ostatními.

VÝSLEDKY PRO VLASTNÍ ČÍSLA

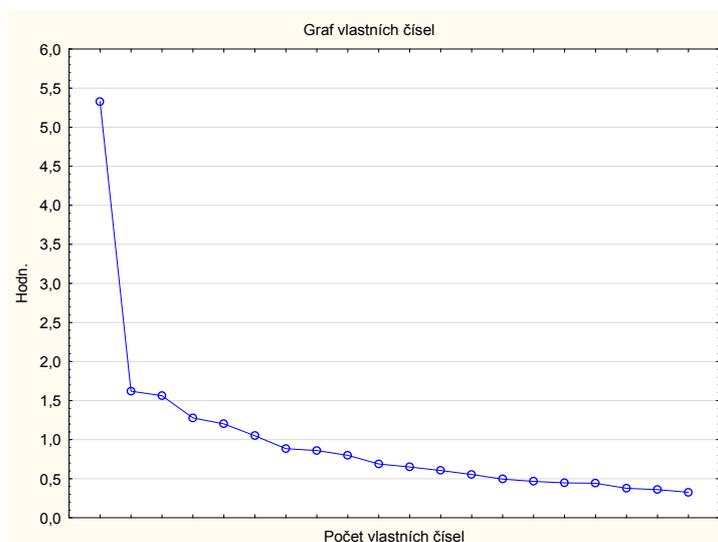
Hodnota	Vlastní čísla (test 51) Extrakce: Hlavní komponenty			
	vl. číslo	% celk. rozptylu	Kumulativ. vlast. Číslo	Kumulativ. %
3	5,328897	26,64448	5,328897	26,64448
2	1,620114	8,10057	6,949011	34,74506
1	1,562675	7,81337	8,511686	42,55843

Testové subškály a jejich položky:

Subškály	Položky
1. společenství, vztahy	5, 12, 17, 18R, 19, 20
2. rozhodování v rizikových situacích	3, 15R, 16R
3. očekávání, náhled na budoucnost	1, 2R, 6R, 7R, 9 + 4, 8, 11, 13

Pozn.: Položky označené písmenem R se skórují inverzně.

Hrubý skór jsme počítaly jako sumu všech hodnot „pX_R“.

Při vypočítání komunity jsme zjistily, že je ve většině případů velmi nízká, čímž se zvyšuje uncita, jež nemá vztah k faktorům.

Proměnná	Komunity (test 51) Extrakce: Hlavní komponenty Rotace: Varimax normaliz.			
	Z 1 (faktorů)	Z 2 (faktorů)	Z 3 (faktorů)	Více (R ²)
p1_R	0,14	0,14	42%	0,36
p2_R	0,01	0,13	40%	0,33
p3_R	0,09	0,52	54%	0,34
p4_R	0,23	0,24	47%	0,43
p5_R	0,11	0,12	14%	0,19
p6_R	0,03	0,05	54%	0,47
p7_R	0,03	0,04	41%	0,36
p9_R	0,06	0,06	36%	0,38
p8_R	0,12	0,12	25%	0,24
p10_R	0,01	0,02	36%	0,35
p11_R	0,19	0,19	42%	0,44
p12_R	0,46	0,48	48%	0,29
p13_R	0,22	0,62	65%	0,37
p14_R	0,00	0,04	28%	0,23
p15_R	0,02	0,46	57%	0,33
p16_R	0,00	0,38	46%	0,30
p17_R	0,47	0,49	56%	0,44
p18_R	0,20	0,23	37%	0,38
p19_R	0,15	0,21	28%	0,32
p20_R	0,53	0,53	54%	0,43

TESTOVÉ ŠKÁLY A VÝPOČET HRUBÉHO SKÓRU

V našem případě se jedná o jednodimenzionální metodu. Hrubé skóre jsou uvedeny v tabulce níže.

Respondent	HS
1	36
2	60
3	32

4	53
5	48
6	45
7	61
8	40
9	49
10	28
11	63
12	51
13	45
14	47
15	36
16	64
17	48
18	32
19	66
20	40
21	50
22	46
23	53
24	44
25	44
26	37
27	48
28	52
29	41
30	56
31	43
32	37
33	40
34	43
35	52
36	49
37	38
38	46
39	48
40	46
41	49
42	44
43	36
44	41
45	47
46	40
47	44

48	36
49	43
50	60
51	38
52	42
53	38
54	38
55	31
56	38
57	31
58	47
59	41
60	54
61	40
62	37
63	42
64	46
65	54
66	35
67	61
68	55
69	46
70	68
71	52
72	43
73	40
74	47
75	52
76	49
77	44
78	47
79	41
80	44
81	42
82	58
83	33
84	41
85	44
86	41
87	50
88	36
89	41
90	51
91	38

92	39
93	51
94	43
95	42
96	38
97	50
98	57
99	49
100	43
101	46
102	45
103	36
104	49
105	43
106	40
107	49
108	39
109	39
110	28
111	43
112	72
113	35
114	55
115	42
116	55
117	34
118	39
119	37
120	47
121	46
122	59
123	42
124	41
125	40
126	33
127	50
128	41
129	64
130	50
131	41
132	46
133	45
134	59
135	38

136	47
137	46
138	59
139	42
140	69
141	60
142	49
143	34
144	42
145	55
146	64
147	47
148	26
149	43
150	51
151	39
152	42
153	56
154	30
155	43
156	54
157	61
158	56
159	37
160	44
161	52
162	50
163	42
164	44
165	50
166	43
167	41
168	51
169	37
170	62
171	32
172	33
173	33
174	51
175	75
176	32
177	46
178	49
179	43

180	68
181	55
182	63
183	51
184	56
185	67
186	46
187	43
188	39
189	41
190	42
191	47
192	47
193	61
194	64
195	45
196	51
197	55
198	48
199	53
200	37
201	62
202	62
203	43
204	67
205	64
206	39
207	48
208	44
209	39
210	45
211	45
212	39
213	42
214	41
215	39
216	47
217	72
218	47
219	77
220	50
221	61
222	62
223	48

224	57
225	47
226	53
227	56
228	51
229	68
230	63
231	39

DŮKAZY O RELIABILITĚ METODY

Náš test jsme podrobili testování split-half reliability a vnitřní konzistence. Stabilitu v čase nebylo možno ověřit, protože nikdo z dotazovaných již test s minimálním odstupem jednoho týdne nevyplnil. Naše metoda podle našich výsledků vykazuje dostatečnou reliabilitu (0,8004).

- **Split half reliabilita**

Split half reliabilita vyšla 0,856146. Cronbachova alfa vyšla 0,800376. Prorocký vzorec ukázal, že je možné ubrat 8 položek, abychom pořád ještě dosahovali reliability 0,7. Naopak, pokud bychom chtěli reliabilitu zvýšit na 0,9, museli bychom přidat 25 položek.

N=231	Cronbach. alfa, úplné měř.: ,80038 Standard. alfa: --- (test 51) Korel. 1. & 2.poloviny,748475 Tlumení opraveno: --- Spoleh. po rozděl.: --- ,856146ttman. rozděl.: ---	
	Souhrn (1. polov)	Souhrn (2. polov)
Počet pr	10	10
Průměr:	25,25541	21,71861
Součet:	5834,000	5017,000
SmOdch	4,824724	5,460813
Rozptyl	23,27796	29,82048
Alfa	,5315511	,7372319
PRVKY 1:	p1_R	p2_R
2:	p3_R	p4_R
3:	p5_R	p6_R
4:	p7_R	p8_R
5:	p9_R	p10_R
6:	p11_R	p12_R
7:	p13_R	p14_R
8:	p15_R	p16_R
9:	p17_R	p18_R
10:	p19_R	p20_R

- **Vnitřní konzistence**

Korigovaná korelace poukázala na nevhodné položky číslo 3 a 13, které mají hodnotu výrazně nižší než 0,3 (tj. 0,17 a -0,34, coby hodnoty záporné/blízko k nule) a tudíž s ostatními položkami korelují velmi málo nebo vůbec a bylo by lépe je vyřadit. Položky 5 a 16, které mají

hodnoty 0,27 a 0,30 jsme ještě ponechaly. Předpokládáme, že vyřazené položky jsou nespolehlivé proto, že se dotazují spíše na sklon k agresivitě než na míru optimismu.

proměnná	Souhrn pro měř.: Prům=46,9740 SmOdch =9,61969 Plat. N:231 (test 51) Cronbach. alfa: ,800376 Standardiz. alfa: --,817502 Prům. kor. mezi prvky:--				
	Prům. po (odstr.)	Rozptyl (po ods.)	SmOdch (po ods.)	Prv-Celk (Korel.)	Alfa po (odstr.)
p1_R	44,28	80,56	8,98	0,52	0,78
p2_R	44,31	81,32	9,02	0,46	0,79
p3_R	44,02	86,61	9,31	0,17	0,81
p4_R	44,67	80,78	8,99	0,57	0,78
p6_R	44,79	80,23	8,96	0,58	0,78
p5_R	44,91	85,87	9,27	0,27	0,80
p7_R	44,47	81,73	9,04	0,44	0,79
p8_R	45,10	83,96	9,16	0,40	0,79
p9_R	45,16	82,78	9,10	0,46	0,79
p10_R	45,23	84,62	9,20	0,46	0,79
p12_R	45,51	87,28	9,34	0,30	0,80
p11_R	44,41	80,05	8,95	0,52	0,78
p13_R	44,00	99,17	9,96	-0,34	0,84
p14_R	44,43	82,51	9,08	0,36	0,79
p15_R	43,94	84,26	9,18	0,32	0,80
p16_R	44,32	85,04	9,22	0,30	0,80
p17_R	45,11	84,10	9,17	0,55	0,79
p18_R	44,65	81,55	9,03	0,50	0,78
p19_R	44,19	82,71	9,09	0,43	0,79
p20_R	45,01	85,42	9,24	0,42	0,79

DŮKAZY O VALIDITĚ METODY

Pro ověření validity bylo vybráno jako validizační kritérium tzv. „dokončení vývoje životní situace Diany v horizontu tří měsíců a v kontextu jejího onemocnění boreliózou“.

Doplňková otázka tedy zněla: „Diana je pětatřicetiletá matka dvou dětí, manželka vytíženého obchodního zástupce, momentálně na konci rodičovské dovolené. Ještě si užívá poslední měsíc před nástupem do práce. Je to fajn ženská, společenská, aktivní, někdy ale dost náladová. Prožila doma s dětmi relativně pěkný čas. V poslední době se jí ale v životě hodně věcí zkomplikovalo. Poslední kapkou bylo, že jí doktoři potvrdili boreliózu... Prosíme, v krátkosti napište, jak bude situace Diany vypadat za tři měsíce.“

S ohledem na konstruktovou validitu se dá usuzovat, že toto výše zmíněné validizační kritérium (doplňková otázka) není snadno vyhodnotitelné, je značně subjektivní. Domníváme se, že odpovědi respondentek na doplňující otázku jsou silně ovlivněny osobní zkušeností těchto respondentek s boreliózou (a hodnocením její závažnosti). Pokud bychom se přece jen musely tohoto kritéria držet i nadále (což se ale neukázalo jako vhodné), přicházelo by v úvahu například odstupňování možností odpovědi na doplňující otázku (1, 2, 3).

Přikláníme se tedy k názoru, že naše původní volba – tj. dát jako validizační kritérium životní motto respondentky – by byla schůdnější a to z toho důvodu, že by tolik nepodléhala osobní zkušenosti dané respondentky, která ale nesouvisí s mírou jejího optimismu/pesimismu. Otázkou však zůstává, zda by nebylo pro respondentky až příliš zatěžující přemýšlet nad životním mottem (mnoho lidí žádné motto mít totiž nemusí).

V případě možnosti opakovaného testování respondentek, bychom se ideálně přikláněly k použití jiného testu na optimismus, který je považován za validní (např. Test životní orientace). V takovém případě bychom se bavily o validitě souběžné kritériální a jejím ověřování.

ORIENTAČNÍ NORMY

Hrubý skór jsme nejprve převedly na z-skór dle vzorce $Z = \frac{HS - M}{SD}$. Následně jsme provedly převod na T-skór, Steny a Staniny dle vzorce **z-skór * sm. odchylka + průměr**, s využitím převodní tabulky:

Skór	Průměr	Sm. odchylka
z-skór	0	1
T-skór	50	10
IQ-skór	100	15
Steny	5,5	2
Staniny	5	2

Pro náš výzkum jsme zvolily tvorbu souhrnných norem, jelikož vzhledem k celkovému počtu respondentů a úzkému zaměření našeho vzorku, není třeba normy dělit.

S. odch.	Průměr	Z-skór	T-skór	Steny	Staniny
0,83	1,8	19,54	245,37	44,57	44,07
0,86	3	19,71	378,70	44,93	44,43
0,82	1,6	19,49	223,15	44,47	43,97
1,04	2,65	19,61	339,81	44,72	44,22
1,35	2,4	19,44	312,04	44,37	43,87
1,55	2,25	19,31	295,37	44,12	43,62
1,00	3,05	19,67	384,26	44,85	44,35
1,03	2	19,49	267,59	44,47	43,97
1,32	2,45	19,46	317,59	44,42	43,92
0,75	1,4	19,46	200,92	44,42	43,92
1,09	3,15	19,65	395,37	44,81	44,31
1,05	2,55	19,59	328,70	44,68	44,18
0,79	2,25	19,65	295,37	44,80	44,30
0,93	2,35	19,60	306,48	44,71	44,21
0,83	1,8	19,54	245,37	44,57	44,07
0,83	3,2	19,74	400,92	44,98	44,48
1,23	2,4	19,49	312,04	44,47	43,97
0,75	1,6	19,53	223,15	44,56	44,06
0,98	3,3	19,70	412,04	44,91	44,41
0,86	2	19,57	267,59	44,64	44,14
0,95	2,5	19,62	323,15	44,74	44,24
1,08	2,3	19,53	300,92	44,56	44,06
1,09	2,65	19,59	339,81	44,68	44,18
0,83	2,2	19,62	289,81	44,74	44,24

1,40	2,2	19,36	289,81	44,23	43,73
0,93	1,85	19,50	250,92	44,49	43,99
0,82	2,4	19,66	312,04	44,82	44,32
0,88	2,6	19,66	334,26	44,82	44,32
0,69	2,05	19,67	273,15	44,83	44,33
1,06	2,8	19,62	356,48	44,75	44,25
0,93	2,15	19,57	284,26	44,63	44,13
0,88	1,85	19,53	250,92	44,55	44,05
0,65	2	19,68	267,59	44,85	44,35
1,27	2,15	19,41	284,26	44,32	43,82
1,31	2,6	19,49	334,26	44,49	43,99
1,15	2,45	19,53	317,59	44,56	44,06
0,55	1,9	19,71	256,48	44,92	44,42
0,98	2,3	19,57	300,92	44,65	44,15
1,05	2,4	19,56	312,04	44,63	44,13
1,08	2,3	19,53	300,92	44,56	44,06
1,23	2,45	19,50	317,59	44,49	43,99
1,24	2,2	19,44	289,81	44,37	43,87
0,89	1,8	19,50	245,37	44,51	44,01
1,05	2,05	19,49	273,15	44,48	43,98
1,35	2,35	19,43	306,48	44,35	43,85
0,65	2	19,68	267,59	44,85	44,35
1,11	2,2	19,50	289,81	44,50	44,00
1,06	1,8	19,41	245,37	44,33	43,83
1,27	2,15	19,41	284,26	44,32	43,82
1,12	3	19,63	378,70	44,75	44,25
0,97	1,9	19,49	256,48	44,48	43,98
0,97	2,1	19,54	278,70	44,58	44,08
0,79	1,9	19,59	256,48	44,67	44,17
0,97	1,9	19,49	256,48	44,48	43,98
0,94	1,55	19,39	217,59	44,28	43,78
0,97	1,9	19,49	256,48	44,48	43,98
0,89	1,55	19,43	217,59	44,36	43,86
1,23	2,35	19,48	306,48	44,46	43,96
0,94	2,05	19,54	273,15	44,58	44,08
0,98	2,7	19,64	345,37	44,78	44,28
0,97	2	19,51	267,59	44,53	44,03
0,81	1,85	19,56	250,92	44,62	44,12
0,79	2,1	19,62	278,70	44,75	44,25
0,66	2,3	19,71	300,92	44,93	44,43
1,13	2,7	19,58	345,37	44,66	44,16
0,72	1,75	19,59	239,81	44,68	44,18
0,94	3,05	19,69	384,26	44,88	44,38
1,07	2,75	19,61	350,92	44,72	44,22

1,13	2,3	19,51	300,92	44,52	44,02
0,88	3,4	19,74	423,15	44,98	44,48
1,23	2,6	19,53	334,26	44,55	44,05
0,99	2,15	19,54	284,26	44,58	44,08
1,12	2	19,44	267,59	44,38	43,88
1,39	2,35	19,41	306,48	44,32	43,82
1,10	2,6	19,58	334,26	44,66	44,16
1,10	2,45	19,55	317,59	44,60	44,10
1,20	2,2	19,46	289,81	44,41	43,91
0,81	2,35	19,65	306,48	44,81	44,31
1,05	2,05	19,49	273,15	44,48	43,98
1,32	2,2	19,40	289,81	44,30	43,80
1,29	2,1	19,38	278,70	44,27	43,77
1,48	2,9	19,49	367,59	44,48	43,98
0,75	1,65	19,55	228,70	44,60	44,10
0,94	2,05	19,54	273,15	44,58	44,08
0,95	2,2	19,57	289,81	44,64	44,14
0,69	2,05	19,67	273,15	44,83	44,33
0,95	2,5	19,62	323,15	44,74	44,24
0,89	1,8	19,50	245,37	44,51	44,01
1,00	2,05	19,51	273,15	44,53	44,03
1,23	2,55	19,52	328,70	44,53	44,03
0,97	1,9	19,49	256,48	44,48	43,98
0,94	1,95	19,52	262,04	44,53	44,03
0,76	2,55	19,70	328,70	44,90	44,40
0,67	2,15	19,69	284,26	44,88	44,38
0,72	2,1	19,66	278,70	44,82	44,32
0,97	1,9	19,49	256,48	44,48	43,98
1,15	2,5	19,54	323,15	44,58	44,08
1,53	2,85	19,46	362,04	44,43	43,93
1,39	2,45	19,43	317,59	44,36	43,86
0,93	2,15	19,57	284,26	44,63	44,13
0,98	2,3	19,57	300,92	44,65	44,15
1,07	2,25	19,52	295,37	44,55	44,05
1,24	1,8	19,31	245,37	44,12	43,62
0,94	2,45	19,61	317,59	44,73	44,23
0,99	2,15	19,54	284,26	44,58	44,08
1,30	2	19,35	267,59	44,20	43,70
1,10	2,45	19,55	317,59	44,60	44,10
0,83	1,95	19,58	262,04	44,65	44,15
1,15	1,95	19,41	262,04	44,32	43,82
0,94	1,4	19,33	200,92	44,16	43,66
0,88	2,15	19,59	284,26	44,69	44,19
1,35	3,6	19,62	445,37	44,75	44,25

1,21	1,75	19,31	239,81	44,12	43,62
0,85	2,75	19,69	350,92	44,88	44,38
0,79	2,1	19,62	278,70	44,75	44,25
0,97	2,75	19,65	350,92	44,80	44,30
0,98	1,7	19,42	234,26	44,35	43,85
0,83	1,95	19,58	262,04	44,65	44,15
0,67	1,85	19,64	250,92	44,77	44,27
0,81	2,35	19,65	306,48	44,81	44,31
1,26	2,3	19,45	300,92	44,40	43,90
1,36	2,95	19,54	373,15	44,58	44,08
1,07	2,1	19,49	278,70	44,48	43,98
0,83	2,05	19,60	273,15	44,69	44,19
1,30	2	19,35	267,59	44,20	43,70
0,49	1,65	19,70	228,70	44,91	44,41
1,00	2,5	19,60	323,15	44,70	44,20
0,83	2,05	19,60	273,15	44,69	44,19
1,32	3,2	19,59	400,92	44,67	44,17
1,24	2,5	19,51	323,15	44,51	44,01
1,32	2,05	19,36	273,15	44,22	43,72
0,86	2,3	19,62	300,92	44,75	44,25
1,12	2,25	19,50	295,37	44,51	44,01
1,43	2,95	19,51	373,15	44,53	44,03
0,97	1,9	19,49	256,48	44,48	43,98
0,93	2,35	19,60	306,48	44,71	44,21
1,22	2,3	19,47	300,92	44,44	43,94
1,00	2,95	19,66	373,15	44,82	44,32
1,25	2,1	19,40	278,70	44,31	43,81
1,00	3,45	19,71	428,70	44,92	44,42
0,97	3	19,68	378,70	44,85	44,35
1,00	2,45	19,59	317,59	44,68	44,18
0,92	1,7	19,46	234,26	44,41	43,91
0,85	2,1	19,59	278,70	44,69	44,19
1,02	2,75	19,63	350,92	44,76	44,26
1,01	3,2	19,69	400,92	44,87	44,37
1,04	2,35	19,56	306,48	44,61	44,11
0,47	1,3	19,64	189,81	44,78	44,28
1,18	2,15	19,45	284,26	44,40	43,90
0,83	2,55	19,68	328,70	44,85	44,35
0,83	1,95	19,58	262,04	44,65	44,15
1,02	2,1	19,51	278,70	44,53	44,03
1,64	2,8	19,41	356,48	44,33	43,83
0,95	1,5	19,37	212,04	44,24	43,74
0,81	2,15	19,62	284,26	44,74	44,24
1,13	2,7	19,58	345,37	44,66	44,16

1,19	3,05	19,61	384,26	44,72	44,22
0,83	2,8	19,70	356,48	44,90	44,40
0,99	1,85	19,47	250,92	44,43	43,93
1,32	2,2	19,40	289,81	44,30	43,80
1,19	2,6	19,54	334,26	44,59	44,09
1,36	2,5	19,46	323,15	44,41	43,91
0,55	2,1	19,74	278,70	44,97	44,47
1,01	2,2	19,54	289,81	44,59	44,09
1,05	2,5	19,58	323,15	44,66	44,16
1,66	2,15	19,23	284,26	43,95	43,45
0,89	2,05	19,57	273,15	44,63	44,13
1,36	2,55	19,47	328,70	44,44	43,94
0,88	1,85	19,53	250,92	44,55	44,05
1,45	3,1	19,53	389,81	44,57	44,07
0,94	1,6	19,41	223,15	44,32	43,82
0,99	1,65	19,40	228,70	44,30	43,80
0,93	1,65	19,43	228,70	44,37	43,87
0,83	2,55	19,68	328,70	44,85	44,35
1,21	3,75	19,68	462,04	44,86	44,36
0,60	1,6	19,63	223,15	44,75	44,25
0,98	2,3	19,57	300,92	44,65	44,15
1,10	2,45	19,55	317,59	44,60	44,10
0,81	2,15	19,62	284,26	44,74	44,24
1,43	3,4	19,58	423,15	44,66	44,16
1,21	2,75	19,56	350,92	44,62	44,12
1,27	3,15	19,60	395,37	44,69	44,19
1,19	2,55	19,53	328,70	44,57	44,07
1,44	2,8	19,49	356,48	44,47	43,97
1,27	3,35	19,62	417,59	44,74	44,24
1,03	2,3	19,55	300,92	44,60	44,10
0,93	2,15	19,57	284,26	44,63	44,13
1,19	1,95	19,39	262,04	44,28	43,78
0,94	2,05	19,54	273,15	44,58	44,08
0,85	2,1	19,59	278,70	44,69	44,19
0,81	2,35	19,65	306,48	44,81	44,31
1,35	2,35	19,43	306,48	44,35	43,85
1,32	3,05	19,57	384,26	44,64	44,14
1,28	3,2	19,60	400,92	44,70	44,20
1,02	2,25	19,55	295,37	44,59	44,09
1,10	2,55	19,57	328,70	44,64	44,14
0,91	2,75	19,67	350,92	44,84	44,34
0,82	2,4	19,66	312,04	44,82	44,32
0,81	2,65	19,69	339,81	44,89	44,39
1,46	1,85	19,21	250,92	43,92	43,42

1,07	3,1	19,65	389,81	44,81	44,31
1,45	3,1	19,53	389,81	44,57	44,07
0,99	2,15	19,54	284,26	44,58	44,08
1,39	3,35	19,59	417,59	44,67	44,17
1,15	3,2	19,64	400,92	44,78	44,28
0,94	1,95	19,52	262,04	44,53	44,03
1,39	2,4	19,42	312,04	44,34	43,84
1,15	2,2	19,48	289,81	44,45	43,95
1,28	1,95	19,35	262,04	44,19	43,69
0,91	2,25	19,60	295,37	44,69	44,19
1,02	2,25	19,55	295,37	44,59	44,09
0,51	1,95	19,74	262,04	44,98	44,48
0,55	2,1	19,74	278,70	44,97	44,47
1,32	2,05	19,36	273,15	44,22	43,72
1,00	1,95	19,49	262,04	44,48	43,98
0,81	2,35	19,65	306,48	44,81	44,31
0,82	3,6	19,77	445,37	45,04	44,54
1,09	2,35	19,54	306,48	44,57	44,07
0,99	3,85	19,74	473,15	44,99	44,49
1,15	2,5	19,54	323,15	44,58	44,08
1,43	3,05	19,53	384,26	44,56	44,06
1,48	3,1	19,52	389,81	44,54	44,04
1,19	2,4	19,51	312,04	44,51	44,01
1,27	2,85	19,56	362,04	44,61	44,11
1,27	2,35	19,46	306,48	44,42	43,92
0,81	2,65	19,69	339,81	44,89	44,39
1,36	2,8	19,51	356,48	44,53	44,03
0,83	2,55	19,68	328,70	44,85	44,35
0,94	3,4	19,72	423,15	44,95	44,45
1,35	3,15	19,57	395,37	44,64	44,14
1,19	1,95	19,39	262,04	44,28	43,78

Průměry a směrodatné odchylky:

Věková skupina: 19-45 let

Ženy průměr (sm. odchylka): 2,35 (1,04)

Jedná se o tentýž soubor, který jsme používaly u faktorové analýzy.

ZHODNOCENÍ METODY

Délka našeho testu se ukázala být dostačující. Užitou metodu jsme vyhodnotily jako dostatečně reliabilní (0,8004). Nedostatkem je ovšem fakt, že nebylo možné ověřit stabilitu testu v čase, neboť naši respondenti neprovedli retest s týdenním odstupem.

Co se týče validity, ukázalo se, že validizační kritérium nelze jednoznačně vyhodnotit, kvůli vysoké míře subjektivity v odpovědích respondentek, kdy velmi záleží na individuální životní zkušenosti. Pokud bychom chtěly zachovat stávající validizační kritérium, bylo by třeba posoudit míru optimismu jednotlivých odpovědí a těm pak přiřadit body (např. 1b=nízká míra optimismu, 2b=střední míra optimismu, 3b=vysoká míra optimismu). Jako ideálnější řešení se jeví změna validizačního kritéria. Možností by bylo použít jako validizační kritérium původně zamýšlené životní motto, které by mohlo být lépe interpretovatelné. V případě, že by bylo možné test opakovat, pak bychom volily některý z dostupných validních testů, zaměřených na optimismus.

Použitá literatura

Carver, Ch. S., & Scheier, M. (2002). Optimism. In C. R. Snyder, Lopez, S. J. (Eds.), *Handbook of Positive Psychology* (pp. 234-243). Oxford University Press.

Jonášová, K., Frýdlová, P., & Svobodová, L. (2012). *Mateřská dovolená, nebo rodičovský čas?*